

L'APARADOR

NARRATIVA

Mia COUTO

La confesión de la lleona

Traducció de Pere Comellas Casanova.
Barcelona: Edicions del Periscopi,
2016. 224 pp., 17,90 €

Mia Couto (Beira, Moçambic, 1955) és un dels escriptors més importants en llengua portuguesa i l'autor moçambiquès més traduït. Se l'ha arribat a comparar amb autors com Gabriel García Márquez i ha estat premiat amb guardons de prestigi com ara el Prémio Vergílio Ferreira (1999) pel conjunt de la seva obra, el Latin Union (2007), el Camões (2013) o el Neustadt International Prize for Literature (2014). Ha estat publicat a més de trenta països i ara arriba a Catalunya girat al català per Pere Comellas. S'ha dit que la prosa de Couto tendeix al lirisme i que els seus mons combinen magistralment el realisme amb un vessant mític, amb un solatge llegendari.

La confesión de la lleona és una novel·la en la qual el lector pot entrar fàcilment. L'indret on transcorren els fets és Kulumani, un poble aïllat de Moçambic, en què les creences ancestrals s'hi veuen amenaçades des que una lleona ha començat a assassinar les dones que hi viuen. Precedida per una explicació inicial de l'autor, la història se'ns ofereix des de dos punts de vista que es van alternant, i que dupliquen la veritat de la misèria humana a través de dues veus que denoten dos estils treballats amb ofici: el primer és la versió de Mariamar, antiga amant de l'Arcàngel confinada a casa després de la mort

de la seva germana petita; el segon és el diari del caçador, és a dir, l'Arcàngel que té la feina de vèncer la lleona.

Aquest any, a més a més, qui ho vulgui podrà escoltar Mia Couto el dissabte 16 d'abril a Olot, en el marc del Festival MOT, i també el 18 d'abril al CCCB, on farà una conferència en el marc de l'exposició *Making Africa*.

REPORTATGES

Ramón J. SENDER

Viaje a la aldea del crimen.

Documental de Casas Viejas
Pròleg d'Antonio G. Maldonado.
Barcelona: Libros del Asteroide,
2016. 212 pp., 16,95 €

Viaje a la aldea del crimen, de l'escriptor aragonès Ramón J. Sender (Xalamera, Baix Cinca, 1901 – San Diego, Califòrnia, 1982) torna a ser a les llibreries. Es tracta de l'autor d'*Imán* (1930), una obra escrita des dels propis records (Sender havia participat en la guerra del Marroc), que acostava els lectors al terreny d'un soldat que volia recuperar tot el que havia perdut. La seva obra més recordada és, però, *Réquiem por un campesino español* (1960). També havia fet públics, en la mateixa línia, i en relació amb la seva ideologia (de primer anarquista, més endavant comunista), *Madrid-Moscú* i *Cartas de Moscú sobre el amor*, dos reportatges que foren producte del viatge que va fer a Rússia l'any 1934. Un any abans, però, els fets de Casas Viejas li inspiraren la redacció de *Viaje a la aldea del crimen*.

El gener de 1933 es va produir la revolta de Casas Viejas, a Cadis, que va ser fortament sufocada per les forces de l'ordre republicanes. En

aquesta revolta hi van morir vint-i-cinc persones i el president del govern, Manuel Azaña, es va veure obligat a dimidir. El més interessant, el que dona joc literari al testimoni de Ramón J. Sender, és que mai no hi va haver una versió oficial dels fets. Sender era un dels periodistes que es van desplaçar a Casas Viejas i des del 19 de gener d'aquell any va començar a publicar cròniques sobre els fets a *La Libertad*. Aquest llibre, doncs, és una reedició de la forma que va acabar tenint el volum que es va publicar per primera vegada l'any 1934, una reestructuració i ampliació dels textos periodístics que va anar acumulant, ara amb l'afegit del pròleg del periodista Antonio G. Maldonado.

Viaje a la aldea del crimen està considerat un dels millors reportatges espanyols del segle XX, un llibre important per entendre les tensions en el marc de la Segona República, i se suma a les recuperacions que Libros del Asteroide ha dut a terme durant els últims anys de destacats periodistes de l'època, com Manuel Chaves Nogales, Gaziol, Josep Pla o Augusto Assía.

ESTUDIS

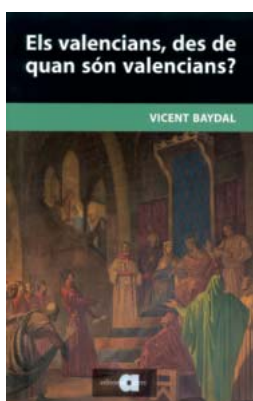
José Luis MARTÍN RAMOS

El Frente Popular. Victoria y derrota de la democracia en España
Barcelona: Ediciones de Pasado y Presente, 2015. 424 pp., 22 €

José Luis Martín Ramos (Barcelona, 1948) és catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona i especialista en el moviment obrer. Ha publicat diversos estudis sobre el socialisme i el comunisme del segle XX a Catalunya i Espanya, entre els quals *Rojos contra*

Franco. Historia del PSUC, 1939-1947 (2002) i *Historia de la Unión General de Trabajadores* (2008). També va ser codirector de *L'Avenc*, on ha publicat darrerament una història de la guerra civil a Catalunya en dos volums: *La rereguarda en guerra. Catalunya 1936-1937* (2012) i *Territori capital. La Guerra Civil a Catalunya, 1937-1939* (2015).

El Frente Popular es divideix en sis capítols bastits amb una prosa entenedora. L'erudició que constitueixen les notes (administrades de cop i col·locades a l'apèndix) conviu amb la netedat de la prosa, gens escarida, d'un estudi que té per objecte posar sobre la taula una interpretació del Front Popular que no és neutra, sinó bel·ligerant; que defensa el valor històric, polític i ètic de la Segona República. Una interpretació que vol defensar el projecte general del Front Popular com el més complet i coherent de la democràcia de masses i que s'origina a partir d'una decisió conscient que considera compatibles la gestió institucional i la mobilització social. El camí és el següent: naixement del Front Popular a Europa; la República reformadora; el pas de l'antifeixisme cap al Front Popular; la victòria de la democràcia; l'assalt a la República; la revolució popular.

ESTUDIS

Vicent BAYDAL

Els valencians, des de quan són valencians?

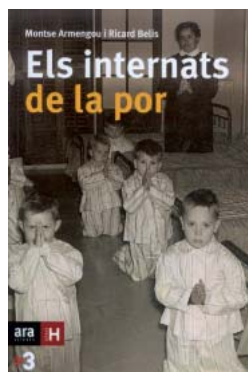
Catarroja: Editorial Afers, 2016.

196 pp., 16 €

Vicent Baydal (València, 1979) és doctor en Història Medieval i ha estat investigador a l'Institut Universitari Europeu de Florència i al Corpus

Christi College de la Universitat d'Oxford. Actualment és professor del Departament de Dret de la Universitat Pompeu Fabra. Això li ha servit per escriure el present estudi, que vol regirar les entranyes del passat medieval per determinar, a través de l'anàlisi empírica, els orígens de la identitat valenciana. De fet, tal estudi, el de resseguir la identitat valenciana vinculada a la comunitat política del regne medieval de València, ha restat pràcticament inèdit fins fa ben poc. El llibre de Baydal hi posa remei, i ho fa sense escatimar detalls, des de la creació del regne de València l'any 1238, després de la conquesta de Jaume I, fins a la dècada de 1360, en què es van consolidar les Corts Valencianes i la Diputació del General com a institucions mancomunades.

I doncs? Quin n'és el resultat? Des de quan els valencians són valencians? Baydal estableix l'avançament de la datació de la identitat valenciana en un llibre atrevit, que encapçala amb una citació de Joan Fuster (*Nosaltres els valencians*, 1964): «Encara queden valencians, molts valencians, cada dia més, que no volem resignar-nos a perdre la nostra entitat individuada, que no volem deixar d'ésser el poble que som, que no volem cedir a la dissolució ni a la indiferència». Una identitat, doncs, que després de la publicació d'aquest estudi gaudeix d'un aval gens susceptible de ser ignorat.

HISTÒRIA

Montse ARMENGOU i Ricard BELIS

Els internats de la por

Barcelona: Ara Llibres i TV3, 2016.

304 pp., 19,90 €

Montse Armengou (Barcelona, 1963) i Ricard Belis (Barcelona, 1964) són

periodistes i treballen a TV3 des de finals de la dècada dels vuitanta. Tots dos han format part dels equips de *30 minuts* i *Sense ficció*. Junts han realitzat documentals d'investigació, especialment relacionats amb la repressió franquista. El seu treball *Els nens perduts del franquisme*, sobre el robatori de criatures per part del règim, va encetar una sèrie d'estudis que han estat premiats internacionalment.

«D'allà no me'n vaig emportar res de bo. Només un trauma etern que no me'l traurà ningú, un pòsit negatiu que et queda per sempre». És una declaració extreta d'aquest volum, *Els internats de la por*, un llibre que s'endinsa en un dels temes més cruels i soterrats del franquisme: el cas dels nens internats. El llibre està basat en un dels documentals més vistos de Televisió de Catalunya, i conté testimonis fascinantíssims que parlen en primera persona. Assistim, doncs, a un primer pla informatiu imprescindible, a una investigació esfereïdora que destapa i posa de manifest uns fets que havien estat silenciats durant dècades: abusos sexuals, maltractaments físics i psíquics de diversa mena, l'explotació laboral i les pràctiques mèdiques dubtoses... Tot això és el que van patir milers de nens als internats religiosos i de l'Estat durant el franquisme i encara fins ben entrada la democràcia. Diu Paul Preston, historiador i professor de la London School of Economics, que aquesta és una obra «important i única, que transmet empatia pel sofriment de tots els que han passat pels internats de la por». En definitiva, un exercici periodístic de primera magnitud.